

HAYIRLI OLANI SEÇMEK VE BARIŞIN SAĞLANMASI

Bismillâhirrahmânirrahîm.

El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben müberaken fîh. Alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Fe-kâlellâhü teâlâ.

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ
مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

Lâ hayra fî kesîrin min necvâhüm illâ men emera bi-sadekatin ev ma'rûfin ev ıslâhin beyne'n-nâsi ve men yef'al zâlike'b-tigâe merdâtillâhi fe-sevfe nü'tîhi ecran 'azîmen.

4/Nisâ 114.

Sadakallâhü'l-azîm.

a. Mâ'ruf ve Münker Hakkında

Allahu Teâlâ hazretleri, Sure-i Nisâ'nın 114'üncü âyet-i kerimesin de buyuruyor ki;

Lâ hayra. Hiç bir hayır yoktur.

Fî keşîrin min necvâhum. Onların fısıldaşmalarının çoğunda hiç bir hayır yoktur.

İllâ men emera bisadekatin ev ma'rûfin ev islâhin beyne-nnâs. Ancak kim sadakayı emrediyorsa, fıs fıs fısıldadığı zaman, sadaka vermeyi tavsiye ediyor, emrediyorsa o hayırlı.

Ev ma'rûf. Yahut dinen ve aklen iyi olan bir işi yapılmasını emrediyorsa oda hayırlı, oda iyi.

Ev islâhin beyne-nnâs. Yahut insanların aralarını düzeltmeyi, ıslah etmeyi emrediyorsa o zaman iyi. Yani *necvâ*, iki kişinin başkalarının anlayamayacağı şekilde baş başa verip fıs fıs fıs konuşmasına deniliyor. Tabi bu toplulukta, iki kişinin bir kenara çekilip fıs fıs konuşması ötekileri işkillendirir ve üzer. Allah Allah niye yüksek sesle konuşmuyorlar?

Yani bizden gizli bir şeyleri mi var. Ne oluyor?

Falan diye, hem merak ederler, ya bu Ali ile Fahri ne konuşuyor orda köşede?

Falan diye, hem merak ederler hemde bizim aleyhimize konuşuyor acaba?

Diye işkillenirler. Hoş olmaz, toplulukta topluca konuşulur, duyulacak gibi konuşulur. Böyle köşeye çekilip baş başa ikisi konuştuğu zaman bir ayrıcalık olur, ötekilerdede biraz olumsuz tesir yapar böyle konuşmalar. O devirdeki kişilerin çoğunda bir hayır yok bu konuşmalar, fısıldaşlar, tatlı değil yani, üzücü, şeytani, nefsanî veya gurublaşma veya birisini arkasından aleyhinde birşeyler hazırlama falan. Amma tabi herkesin kalbi bir değil, eğer yavaşçacık gidipte mesela ya benim yanımda para yok ama, sende varsa, şu kardeşimin ihtiyacının biraz çok olduğunu hissediyorum, birşey varsa veriver şuna diyorsa, tabi onun duymaması lazım, köşede Ali'cim senin yanında paran varsa falanca kimseye versen sevaplı olur yani müstehak, layık bir insandır, sen bilirsin, bu sadakayı emrediyor. Zekâtını şuna veriver, bu iyi bir kimsedir, yani zekât verilecek şartlara sahip bir kimsedir mesela. Yahut mâ'rufu emrediyorsa.

Mâ'ruf ne demek?

Türkçede bilinen demek, o adam mâruf bir adamdır. Arapçada ve Kur'an-ı Kerimde ve hadîs-i şerîfte mâ'ruf demek; şeriatin, dinin güzel, doğru bulduğu, aklın beğendiği şeylere mâ'ruf derler. Yani falanca adam şöyle bir iş yapmış. İyi yapmış ya çok uygun olmuş, afferin bak iyi düşünmüş bunu, akıl beğeniyor yaptığı şeyi aferin diyor. Aklın beğenmediği, şeriatinde uygun görmediği şeylerde münker derler. Münker yani inkâr edilen, hoşlanılmayan, reddedilen, kabul görmeyen, toplumda kabul görmeyen manasına. Müslümanın mâ'rufu emretmesi lazım. Yani aklen ve dinen, şeriaten güzel olan şeyi emretmek farzdır, vazifedir, boynumuzun borcudur. Ya kardeşim sen böyle yapma, ayıp ediyorsun, sen evli barklı adamsın, ha bak ona şeriatin ve aklın uygun gördüğü şeyi tavsiye ediyor edecek. Hem onun aykırı iş yaptığını görüyor hemde tavsiye etmiyor olmaz. Emr-i mâ'ruf, nehy-i münker çok önemli. Kardeşim sen böyle yapma, ayıptır günahtır veyahut sen kardeşim niye şöyle yapmıyorsun?

Yapsana. Böyle iyi sevaplı bir şeyi yapman gerekiyor, Allah'ın emri, Peygamberimizin sünneti niye yapmıyorsun kardeşim?

Yapsana falan diye, iyi şeyi emretmek kötü şeyden men etmek boynumuzun borcu. Başta çoluk çocuğumuz olmak üzere, telefon açarsın mesela Melbourne gitmiş çoluk çocuğuna sabah namazlarına gidiyor musun?

Yoksa evde mi kılıyorsun?

Mesela sorarsın. Ne oluyor buradaki gibi müdavim misin?

Değil misin?

Ne yapıyorsun?

Çoluk çocuğundan başlayacaksın. Hanım işte kalkta teheccüdü kılıverelim vs. Hatta hanımın yüzüne su serpmeyi bile tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz. Yani kalkmakta biraz zorlanırsa tabi Arabistan da sıcak, suda makbul birşey yani, istenmeyen birşey değil tam Türkiye'nin ayazında 0 altında 15 derecede kadının yüzüne su serpersen sabahleyin cingar çıkar evde. O zaman doğru değil ama şöyle hafifçe, tatlı dille, siyaseten güzel bir siyaset uygulayarak, sonuç kavga çıkartmak değil, hanımı şeyyapmak, teheccüde kaldırmak namazı kıldırarak. Yoksa tabaklar çanaklar kırılacaksa, camlar çerçeveler incekse uygun ol-

maz yani o, siyaseti o tarafa götürmemek lazım. Mâ'rufu emrediyorsa fısıltı oda iyi, oda hayırlı, sadaka zekât vermeyi emrediyorsa olabilir oda iyi.

Ev islâhin beyne-nnâs. Kişilerin arasını ıslah sadedindeyse bu konuşma, onla onu barıştırmak, onla onun arasını düzeltmek falan babındaysa oda iyi.

Islâhu zâti'l-beyni.

Yani kişilerin arasını ıslah etmek çok önemli bir görev. Bakacağız, falanca filancayla şeker renkli. Şeker renkli demek; pek iyi değil demek, aralarından kara kedi geçmiş, kara geçmiş demek, yani biraz birbirlerine kızmışlar atışmışlar, bağrıışmışlar, şeytan onu kızdırmış, berikisini kışkırtmış falan derken, e yapmamaları lazım, yapmışlar. Haa ötekiler ne yapacak?

Bunların arasını ıslah edecek. Düzeltecek, barıştıracak, muhabbeti yeniden yıkılmış olan şeyleri yeniden şey yapacak, işler hale getirecek. Böyle olursa bu çeşit fısıltılar hayırlıdır. Ötekilerinde hiç bir hayrı yoktur. Bu yani iyilik amacını taşımayan fısıltılar.

Innemel necvâ mineşşeytan. Böyle fısıltılar şeytandandır. Kur'an-ı Kerîm'in başka bir âyeti kerimesinde de bildiriliyor. Onun için gayret edelim böyle hareket etmeye.

Ve kâle teâlâ. Allahu Teâlâ hazretleri sure-i Nisâ'nın 128'inci âyet-i kerîmesinde de buyuruyor ki;

وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا
وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

Ve's-sulhu hayrun ve uhdirati'l-enfusü's-şuhha ve in tuhsinû ve tettekû fe-innellâhe kâne bimâ ta'melûne habîran.

4/Nisâ Suresi 128.

Ve-ssulhu hayr(un). Sulh etmek, arayı düzeltmek, barıştırmak, kavgayı yatıştırmak, zıtlaşmayı gidermek daha hayırlıdır. Karı koca birbirleriyle bozuşmuşlar arada iki tane üç tane çocuk var, hadii ayrılmaya gidiyorlar, ayrılıyorlar. Çocuklar analı babalı öksüz, kadın kocalı dul, adam karılı bekar, yazık olacak. Bunlar ayrılmaya gitmeseler daha iyi değil mi?

Neden çıktı bu kavga?

Ne oldu yani?

Ayrılmaya götüren sebep dini bir sebep mi?

Haklı bir sebep mi?

Mecburi mi?

Değil. İşte o gururuna yediremiyor, berikisi incinmiş, kırılmış, kırıldımı bir daha düzelmiyor. İnsanın kalbi kırıldımı çok fena olur. Kalbin tamiri çok zor. Gönül bir şişedir düşer kırılır demiş eskiler. Yani şişeyi, cam şişeyi yere düşürdün, taşın üstünde çatır çatır kırıldı, ne olacak?

Bitti bir daha kolay kolay ıslah olmaz. Onun için el yarası onulurda dil yarası onulmaz demişler.

Onulmak ne demek?

Muhammed onulmak ne demek?

İyi olmak demek. Türkçeyi öğrenmek lazım. Avusturalya da Türkçe uçar gider. Açık kaptaki benzin gibi birde bakarsın birşey kalmamış. Türkçeyi öğrenmek lazım. Çok önemli. Edebiyat kitapları falan alıp okuyup öğrenmek lazım. Edebiyatı, hele tasavvufi edebiyat ne güzeldir, ne güzel. O mübareklerin güzel men-

kıbeleri, hikayeleri, yazdıkları ilahiler çok güzel. Evet yani sonuç itibariyle arayı düzeltmek, barışmak, yuvayı yıkmaktan daha iyidir. Sulh tarafına gidilirse daha iyi olur.

Ve kâle teâlâ. Diğer âyet-i kerîmede de oda Enfâl suresinin 3'üncü âyet-i kerimesi,

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ

Fettekullâhe ve aslihû zâte beyniküm.

Enfâl Suresi 1. Ayet

Allah'tan korkun, sakının, çekinin de aralarınızı ıslah etmeye koşuşun, gayret edin. Yani toplumda kişilerin birbirleriyle darılması, küsüşmesi, gruplaşması, zümreleşmesi, hizipleşmesi, çatışması, çarpışması iyi değildir.

Ne olacak?

Araları düzeltecekler. Düşmanlık olmayacak. İslâm da kardeşlik vardır, düşmanlık yoktur. Darılmak haramdır haram. Haram, içki haram, darılmakta haram. Domuz eti haram, darılmakta haram. Barışacak, arayı düzeltecek. Birileride arayı düzeltmeye çalışacak. Haksız olanada nasihat edecek. Bak sen haksızlık ettin, biraz bundan sonra dikkat et, aklını başına devşir, topla.

Devşirmek ne demek?

Bir şeyi derleyip toparlamak demek, tarladan mahsülü devşiriyorsun, derleyip toparlıyorsun, küfelere çuvallara koyuyorsun, ambara koyuyorsun. Devşirmek, devşirme, devşirme Osmanlılarda fethedilen ülkelerdeki genç çocukları derleyip toplayıp, eğitip, müslüman ailelerin yanına verip İslâm'ı öğretip kazanmak onlardan ordu teşkil etmek, yeniçeriler, devşirmek bu.

Ve sonuncu âyet-i kerîme Hucurât suresinin 10 uncu âyet-i kerîmesi.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا
اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

Inneme'l-mü'minûne ihvetün fe-aslihû beyne ehaveyküm vettekullâhe le'alleküm türhamûne.

Hucurât Suresi 10. Ayet

Innemâ-lmu/minûne ihvetun. Müslümanlar sadece birbirlerinin kardeşleridir.

Feaslihû beyne ehaveykum. O halde iki kardeşinizin arasını ıslah edin, düzeltin. Sadece kardeş olduklarına göre müslümanlar düşman olamayacaklarına göre, soğuk olamayacaklarına göre arayı düzeltin diyor, bunlar hep arayı ıslah etmekle ilgili konular.

b. Evli Çiftlerin Aralarını Düzeltme:

Peygamber Efendimizin İyileştirici Yaklaşımı

Hiç bu sayfada hadîs-i şerîf bu konuda çıkmadı, şu sayfadan bir bakayım.

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي قِصَّةِ بَرِيرَةَ
وَزَوْجِهَا قَالَ: قَالَ لَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
(لَوْ رَاجَعْتِهِ). قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَأْمُرُنِي؟ قَالَ: إِنَّمَا
أَنَا أَشْفَعُ قَالَتْ: لَا حَاجَةَ لِي فِيهِ .

An ibn abbâsin radiyallahu anhümâ

İbn Abbâs radiyallahu anhuma'dan.

Fi kıssati berîrati ve zevcihâ.

Berîre isimli sahabiye hanım ile kocasının macerası, olayı konusunda.

Kâle kâle'n-nebiyyü sallallahu aleyhi ve selleme.

İbn Abbâs anlatıyor ki, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem bu hanıma demiş ki;

Lev râca'tihî.

Tekrar boşanmaktan vazgeçip de onunla evlensen nasıl olur?

Kocasıyla ayrılmaya karar vermişler.

Gâlet yâ rasûlallâhi te'mürinî.

Kadında demiş ki;

Ya Resûlullah emir mi veriyorsun bana?

Yani sen Peygamber olarak böyle yap diye emir mi ediyorsun?

Emir mi bu söylediğin, tavsiyemi demek istiyor yani. Emir mi ediyorsun yoksa böyle zaten şey diye sormuş Efendimiz.

Lev râca'tihî.

Geri dönsen, boşanmayı durdursanız, vazgeçseniz, olmaz mı?

Nasıl olur?

Diye sormuş yani yumuşak bir uslûble sormuş, o da emir mi ya Resulallah bu söylediğin? Buyurmuş.

Gâle innemâ eşfe'u.

Hayır. Ben sadece şefaath ediyorum. Yani barışma hususunda teklif, aracılık yapıyorum, sadece şefaathçiyim buyurdu,

Gâlet lâ hâcete lî fîhi.

Hanım dedi ki benim o kocaya ihtiyacım yok. Şey yapmış artık iyice kararı vermiş, emir değilse ben o adama artık ihtiyacım yok dedi, ama burada Peygamber Efendimizin aracı olduğu, şefaath ettiği, düzeltmek için teklifte bulunduğunu görüyoruz bu hadîs-i şerîfte.

Şefaath etmek iyidir, ecir kazanır insan, yani böyle bir gayrette bulunursa ecir kazanır. Tanıdığımız iki insan bakıyoruz boşanmışlar. Kadınıda tanıyoruz, kocayıda tanıyoruz, boşanmışlar, geliyorsun gidiyorsun söylüyorsun işte bazen bu Berîre radiyallahu anh'a gibi benim ona ihtiyacım yok deyiveriyor kadın. Veya adam yok artık onunla yaşamayacağım falan diyor, bozuşma oluyor ama mümkünse düzeltmeye çalışmak.

Ve's-sulhu hayrun.

Düzeltemeye çalışmak, sulh olmak iyidir.

Allahu Teâlâ hazretleri birbirimizi muhabbetli bir şekilde tutup, sevip böyle bir muhabbetli cemaat olmayı, muhabbetli bir ümmet olmayı Allah nasip etsin.

Afganlı Pakistanlıya, Cezayirli Faslıya, Mısırlı Sudanlıya düşman olmasın, kardeş olsunlar, birlikte beraberlik içinde yardımlaşarak yaşasınlar, Allah'ın rızasını kazansınlar, kendileride mutlu olsunlar. Düşmanlık asit gibidir insanı eritir, kemirir, kalbini vs.sini bozar, midesini hasta eder, geğirtir, deler, ülser eder insanı, düşmanlık üzüntü, şeker hastası yapar, bazen üzüntüden, gerilimden şeker hastası oluyormuş insanlar. Ekseriyetle çeteciler meteciler hasta oluyorlarmış. Çünkü her an gerilim, çifte tabanca, kurşunlar namluya sürülmüş, köşede birisi birden çıkabilir, tabancalar patlayabilir, işte vs. Heyecan, korku, ihtiyat, tedbir binbir türlü bizim hiç rahat uyuduğumuz geceler, onlar sabahlara kadar neler çekiyorlar. Hadii o heyecan ciğeri bozuyor, pankreası bozuyor, mideyi bozuyor, geğirtiler başlıyor,

ülser başlıyor, şeker başlıyor daha başka hastalıklar başlıyor. Yani o gerilimli hayat zor. En iyisi böyle Elhamdülillah sabah namazını kılmak, işine gitmek, Allahın emrini tutmak, bilmem haramlardan günahlardan kaçınmak, ibadetinde hayratında hasenatında haramlardan günahlardan uzak yaşamak. Tabi daha iyisi Allah yolunda cihad etmek. Ordada gerilim var ama o gerilim Allah rızası için. Allah rızası için cihad etmek, İslâm'ı sevaplı işlerin en yükseğidir zirvesidir. Malıyla, canıyla insanın cihad etmeye gayret etmesi lazım.

Kimle cihad edelim, çarpışalım Kudret?

Evela kendi nefsimizle çarpışmamız lazım. Çünkü bu nefis çok zalimdir içimizde, çok zalimdir, çok günahları, hataları insana yaptırtır, istetir, dayatır. İstiyorum, ya ulan otur, sus, susmayacağım, istiyorum ille işte. İnat etme, yok istiyorum. İnsanın nefsi ille kumarı oynattırır, içkiyi içittirir, flörtü yaptırtır, daha başka hatları karıştırtır, herşeyi yaptırtır bu nefis.

إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي

Inne'n-nefse le-emmâratün bi's-sûi illâ mâ rahime rabbî. 12/Yûsuf 53.

Allah korursa korur, Allah nefsimizi ıslah etmeyi nasib etsin. Yolumuz nefsi ıslah yoludur ama uzun bir yoldur. Uzun, ince bir yoldur. Allah nefsinin ıslah etmiş kâmil insanlar haline gelmeyi nasib etsin cümlemize.

Bi lütfihi ve keremihi.

Sübhanekellâhümme ve bihamdik, neşhedü enlâ ilahe illâ ente vahdeke lâ şerîkelek. Ve nestağfiruke ve etûbe ileyk.

Subhâne rabbinâ rabbi'l-izzeti ammâ yasifûn ve selâmün alâ cemiî enbiyâ'i ve'l-mürselin ve ali küll, ecmâin velhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)



SERVER
Kürsü